

Sint-Jozefstraat, Torhout

Dieter Verwerft, Jan Huyghe en Frederik Roelens

Sint-Jozefstraat, Torhout: Verslag van resultaten archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem (bureauonderzoek)

Opdrachtgever: DBFM Scholen van Morgen NV
Kunstlaan 58 - 1000 Brussel

Uitvoerder: AardeWerk (Raakvlak Archeologisch Onderzoek)
Komvest 45
8000 Brugge
T +32 [0]50 44 50 41
E dieter.verwerft@brugge

Auteurs: Dieter Verwerft, Frederik Roelens en Jari Hinsch Mikkelsen

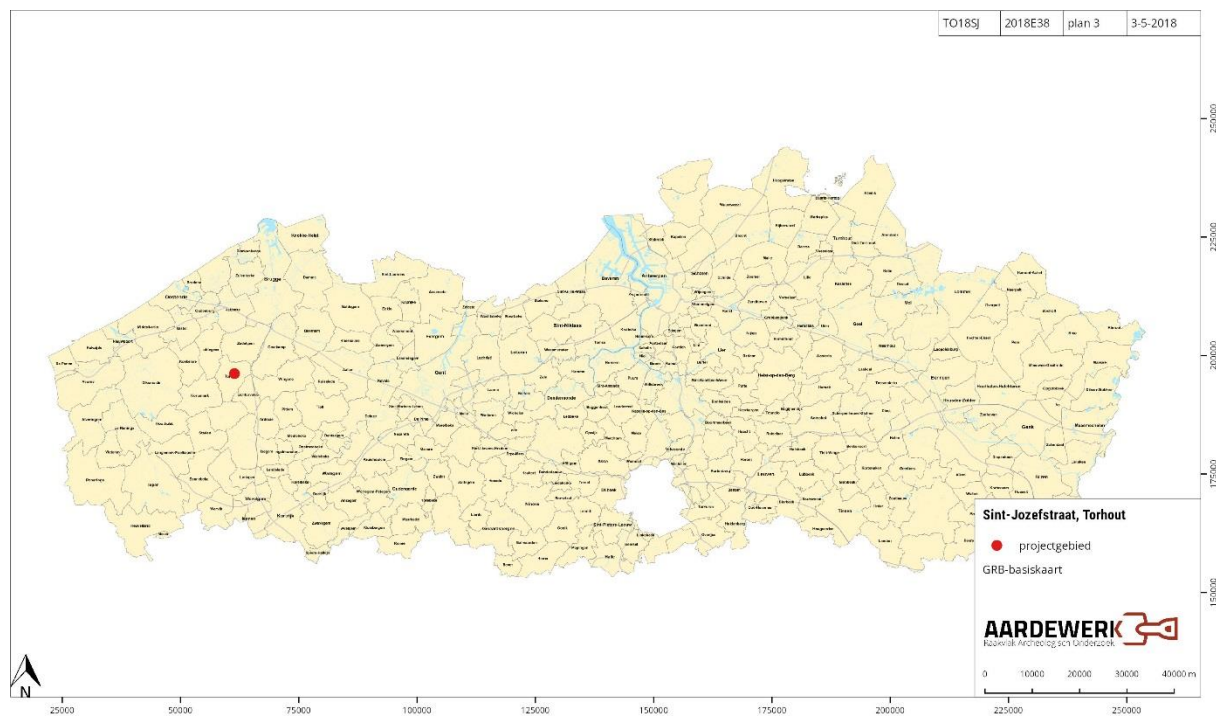
© AardeWerk (Raakvlak Archeologisch Onderzoek), mei 2018

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van AardeWerk (Raakvlak Archeologisch Onderzoek).

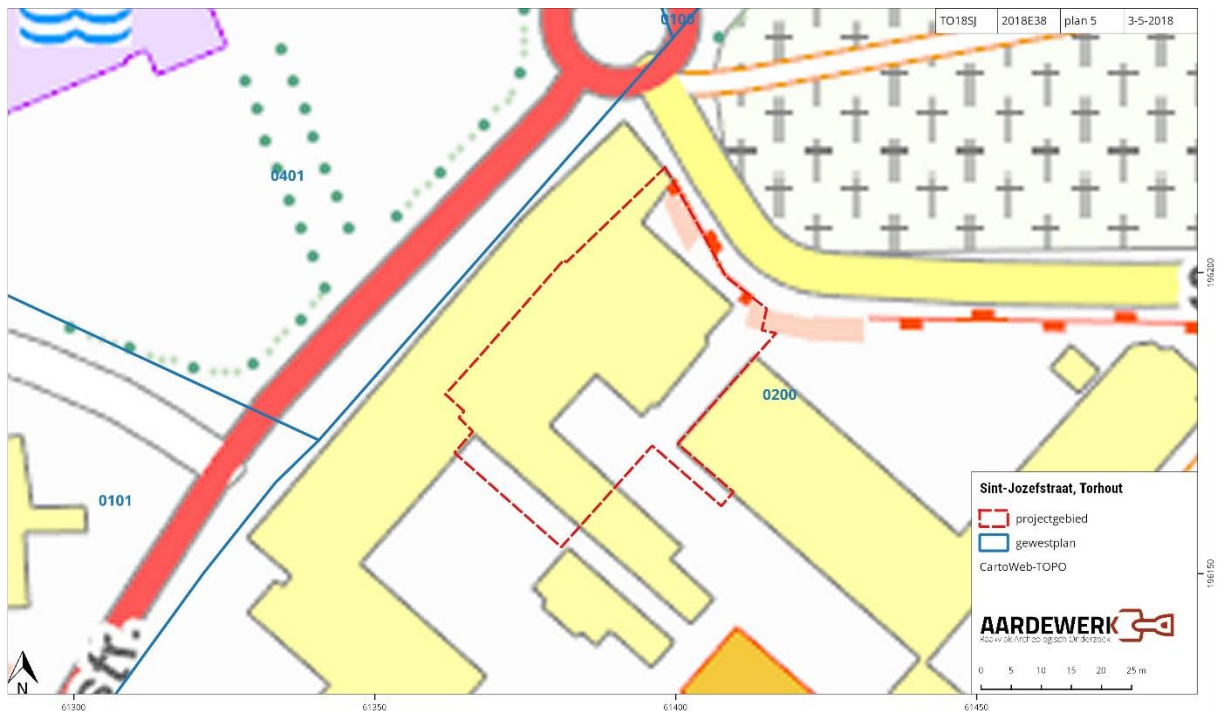
Inhoud

Deel 1: Bureauonderzoek

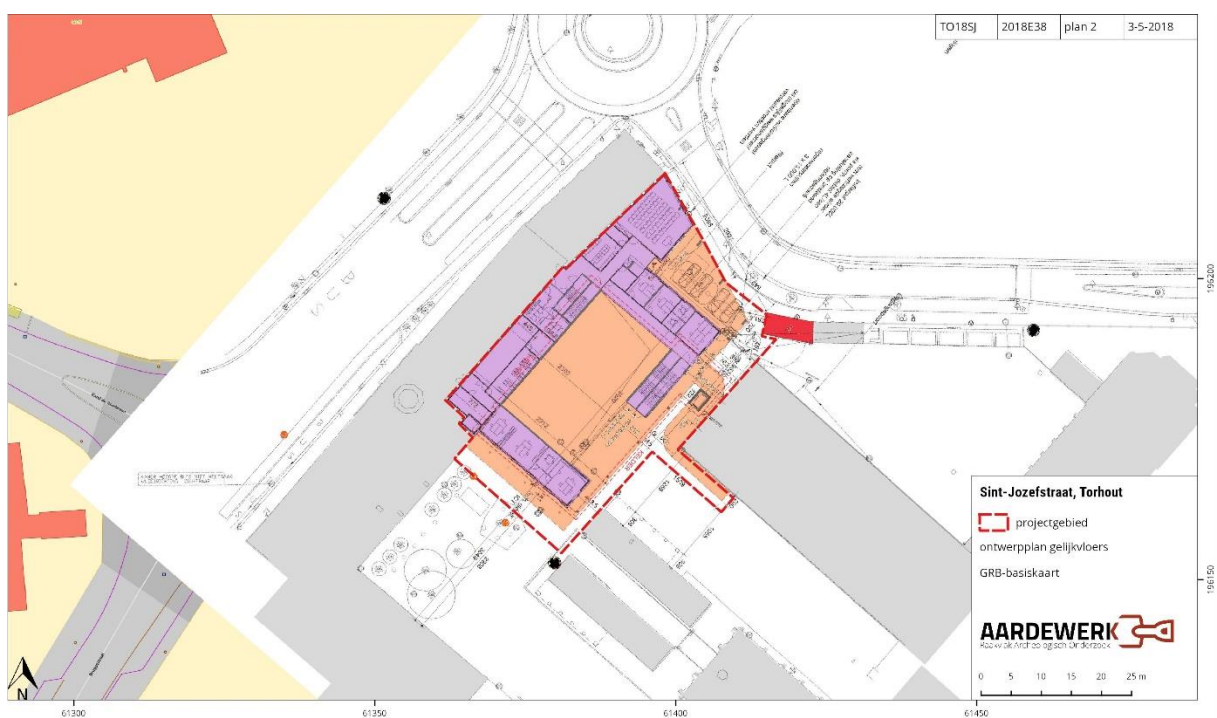
1	Administratieve gegevens	5
2	Inleiding.....	6
3	Onderzoeksopdracht	10
3.1	Vraagstelling	10
3.2	Werkwijze.....	10
4	Assessmentrapport.....	11
4.1	Bodemkundige situering	11
4.2	Historische situering van de streek.....	14
4.3	Historisch-cartografische situering van het projectgebied.....	15
4.4	Archeologische voorkennis	20
5	Impact van de geplande werken.....	21
6	Besluit.....	22
6.1	Afweging noodzaak verder onderzoek	23
7	Afweging noodzaak verder onderzoek	24
Deel 2 : Algemeen besluit		
8	Samenvatting gericht op een gespecialiseerd publiek	24
9	Samenvatting gericht op een niet-gespecialiseerd publiek	25
10	Bibliografie.....	25
11	Bijlagen.....	26

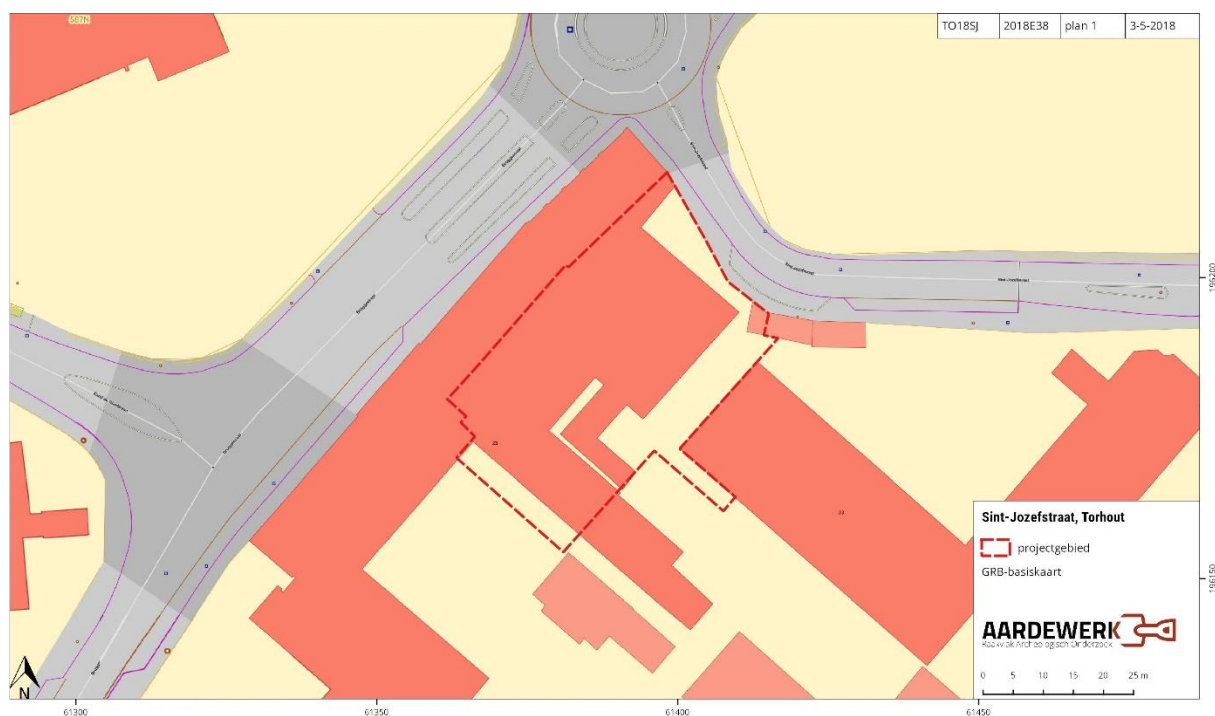
Figuur 1: Situering van het projectgebied (AGIV)

Figuur 2: Het onderzoeksgebied op de topografische kaart: 1/10 000 en ten opzichte van het gewestplan (AGIV)

Figuur 3: Het onderzoeksgebied en ontwerpplannen op het Grootchalig Referentiebestand (AGIV)

Figuur 4: Het onderzoeksgebied op het Grootchalig Referentiebestand (AGIV)

Figuur 5: Het onderzoeksgebied op de orthofoto uit 2017 (AGIV)

Deel 1: Bureauonderzoek

1 Administratieve gegevens

Sint-Jozefstraat, Torhout

Projectcode bureauonderzoek:	2018E38
Naam aanvrager:	Dieter Verwerft
Erkennings nummer:	OE/ERK/Archeoloog/2016/00103
Naam site:	Sint-Jozefstraat, Torhout
	TO18SJ

Opdrachtgever: DBFM Scholen van Morgen NV - Kunstlaan 58 - 1000 Brussel

Uitvoerder: AardeWerk, Raakvlak Archeologisch Onderzoek

Auteurs: Dieter Verwerft, Frederik Roelens en Jari Hinsch Mikkelsen

Bewaring en beheer van de geregistreerde data, vondsten en stalen: Onroerend Erfgoeddepot De Pakhuizen
(Raakvlak), Komvest 45, 8000 Brugge

Locatie/vindplaats: Bruggestraat 23, 8820 Torhout

Bounding box: 61361.37129840884153964 196178.10027336445637047, 61398.14452374518441502
196217.32504705656901933, 61412.10472965990629746 196193.01385919531458057, 61408.76789995346189244
196163.45908179535763338, 61381.25607951664278517 196158.07929512578994036, 61361.37129840884153964
196178.10027336445637047

Naam site: Sint-Jozefstraat, Torhout; afkorting: TO18SJ

Kadaster: Torhout, 2^e afdeling, sectie D, nummer: 561p2

Relevante termen theasuri Onroerend Erfgoed: bureauonderzoek

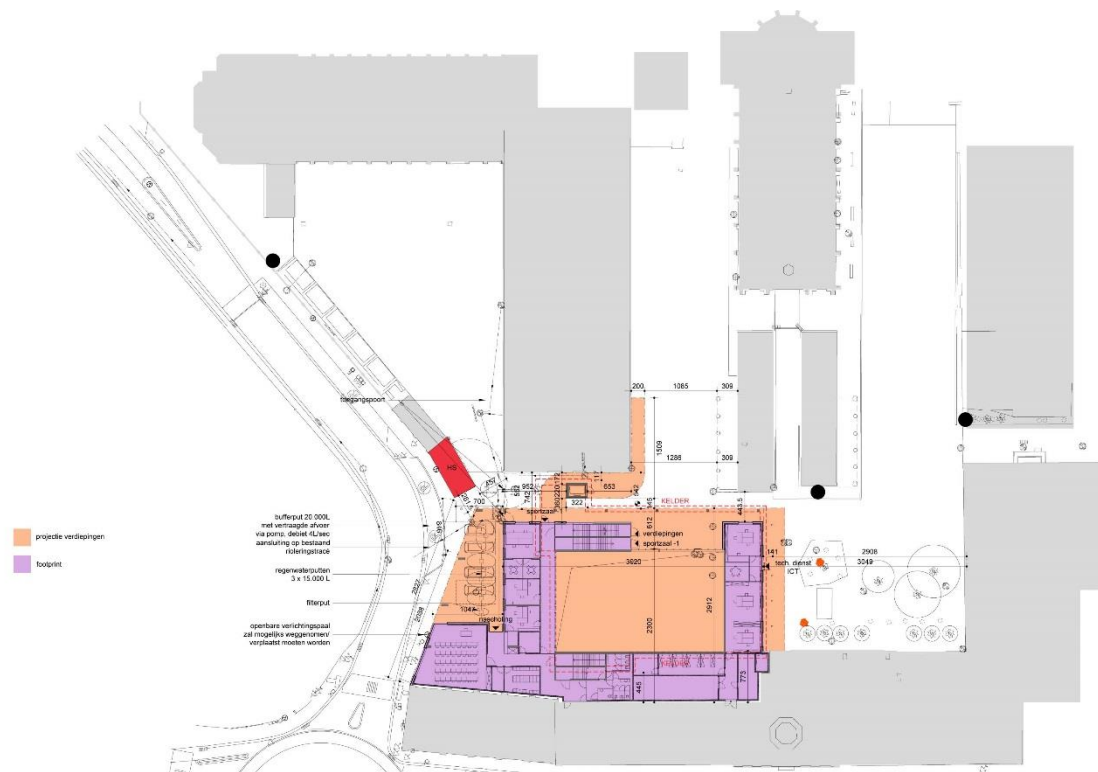
Periode: mei 2018

Archeologische verwachting: geen verwachting

Aanleiding van het onderzoek: afbraak en nieuwbouw binnen bestaand schoolgebouw

2 Inleiding

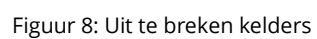
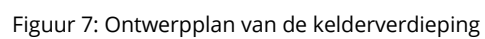
DBFM Scholen van Morgen NV plant de sloop en heropbouw van enkele schoolgebouwen langs de Sint-Jozefstraat in Torhout. Het project voorziet in de afbraak van een kelder en bestaande schoolgebouwen en de aanleg van een nieuwe kelderverdieping en een nieuwbouwwolume. Om de mogelijke aantasting van het bodemarchief op deze terreinen in te schatten werkt DBFM Scholen van Morgen NV samen met AardeWerk, Raakvlak Archeologisch Onderzoek. Doel van de opdracht is het waarderen van het terrein aan de hand van een bureauonderzoek. Het onderzoek resulteert in dit Verslag van Resultaten.

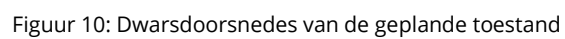
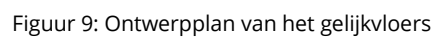

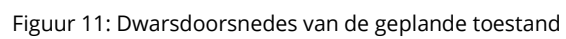
Figuur 6: Inplanting van de geplande werken

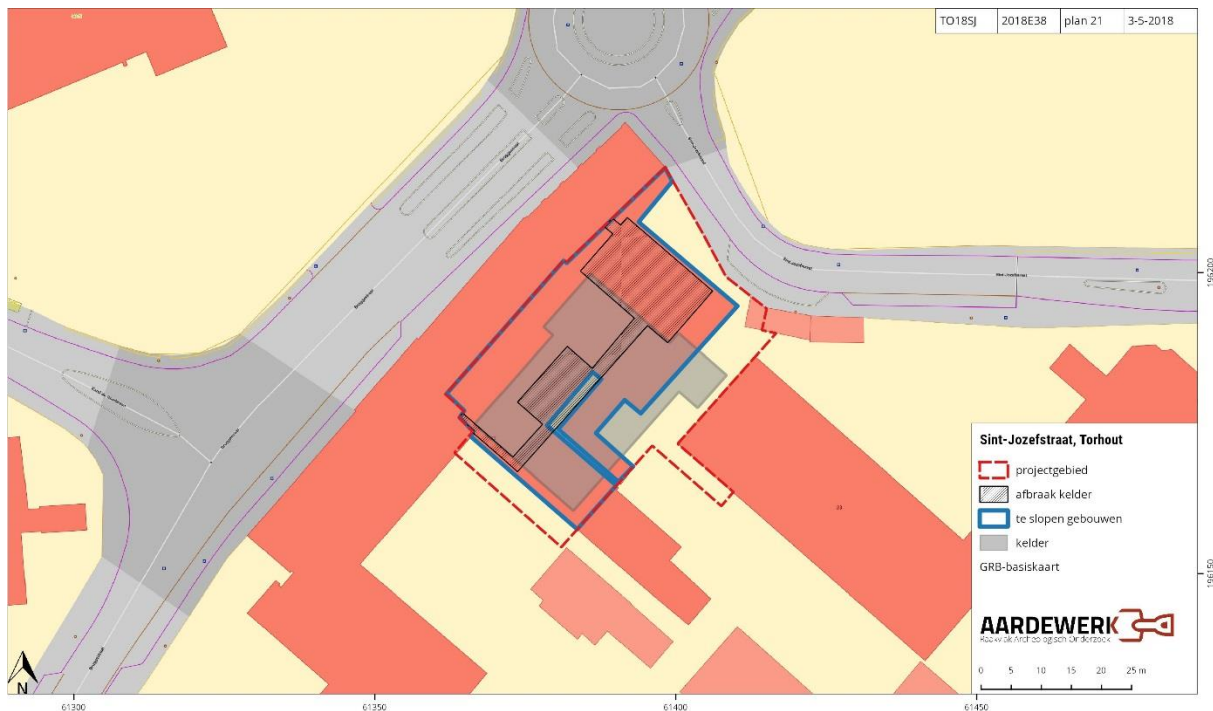
Het onderzoeksterrein ligt tussen de Sint-Jozefstraat, Bruggestraat en de spoorweg tussen Brugge en Torhout in Torhout. Het perceel is groter dan 3.000 m² en de effectieve ingreep in de bodem is groter dan 1.000 m², waardoor de drempelwaarden opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet overschreden worden. Volgens het gewestplan ligt het projectgebied in 'gebieden voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut' (0200). Het projectgebied bevindt zich niet in een vastgestelde archeologische zone, een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt of een beschermde archeologische site. Op deze basis wordt een archeologienota zonder ingreep in de bodem voorgesteld.

Voorafgaand aan de nieuwbouw dient een groot aantal gebouwen gesloopt te worden. Daarnaast wordt de bestaande kelder uitgebroken. Het nieuwbouwproject voorziet in een kelderverdieping en drie bovengrondse lagen. De nieuwbouw ligt binnen de voetafdruk van de bestaande gebouwen en kelder.

Figuur 12: Samenvatting van de geplande werken

3 Onderzoeksopdracht

3.1 Vraagstelling

De voornaamste vraagstelling bij het ontwerp van de geplande werken: bestaat de kans dat de geplande bodemingreep archeologisch erfgoed beschadigt? Met andere woorden: is een archeologische opvolging (om dit erfgoed in kaart te brengen) noodzakelijk?

Tijdens het bureauonderzoek staan volgende onderzoeksvragen centraal:

- Welke aanwijzingen bieden historische bronnen over het aanwezige archeologische erfgoed?
- Wat is de landschapsgeschiedenis van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken op het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed?

3.2 Werkwijze

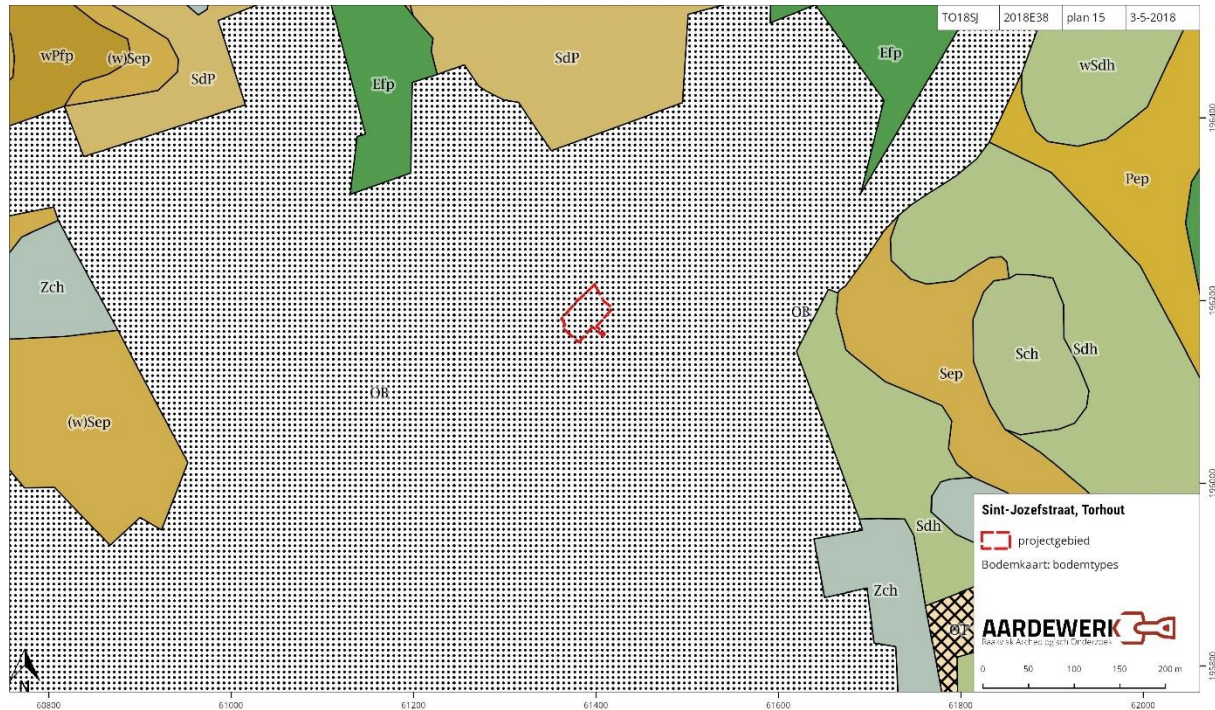
Het projectgebied ligt in een zone die gekenmerkt is door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden. Daarom wordt bijzondere aandacht verleend aan de landschappelijke opbouw en het landgebruik in en rond het gebied. De aard van de werken is afgewogen tegenover de beschikbare kennis van het projectgebied op archeologisch, historisch en landschappelijk vlak.

Het kaartmateriaal wordt aangemaakt in een GIS-omgeving (Quantum GIS) en de lijsten zijn verwerkt met het Microsoft Office pakket. Het projectgebied wordt geprojecteerd ten opzichte van verschillende kaartlagen. De aard- en bodemkundige gegevens zijn geraadpleegd via de

Databank Ondergrond Vlaanderen (DOV). Historische kaarten zijn opgezocht via geopunt.be. Op basis van de Centraal Archeologische Inventaris (CAI) wordt het archeologisch kader geschetst.

De onderzoeksstrategie wijkt niet af van de Code Goede Praktijk.

Het terrein is momenteel bebouwd.

Figuur 13: Het onderzoeksgebied op de bodemkaart (DOV)

4 Assessmentrapport

4.1 Bodemkundige situering

Het onderzoeksterrein behoort tot de zandstreek. De bodem is samengesteld uit fijn zand uit het Eoceen (70 tot 40 miljoen jaar oud). Landschappelijk ligt de site in het Houtland: weiden en akkers afgezoomd met (knot)bomen en afwateringskanalen. In de ruimere regio van het projectgebied zijn er zowel lemig zandige als zandige bodems te vinden en beekdalen gevuld met klei. Binnen het projectgebied is één karteringseenheid aanwezig: OB of 'bebouwde zone'. In bijlage 1 staat een uitgebreide legende bij dit bodemtype (naar Sys, C. en Van Ranst, E., 2000)

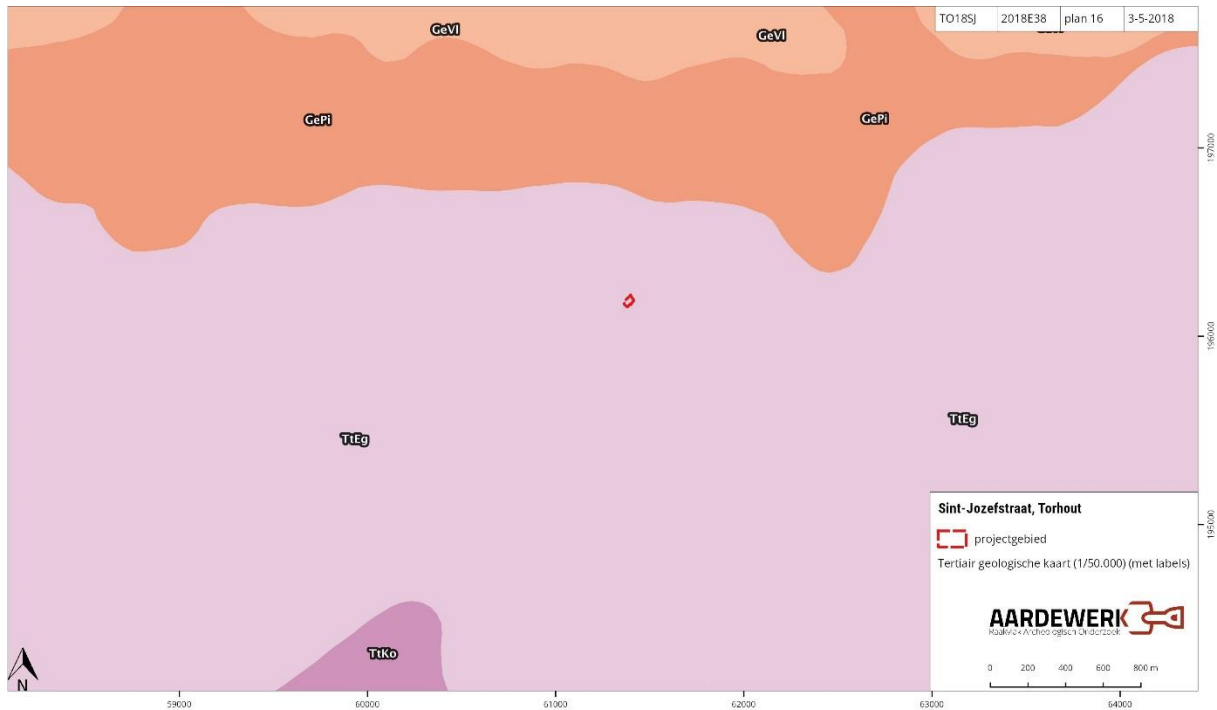
Geologisch behoort de onderzoekslocatie tot de formatie van Tielt, meer bepaald het lid van Egem (TtEg), bestaande uit grijsgroen, zeer fijn zand met kleilagen en zandsteenbanken die glauconiet- en glimmerhoudend zijn.

De quartair geologische kaart classificeert het onderzoeksgebied als 'geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie' (type 1).

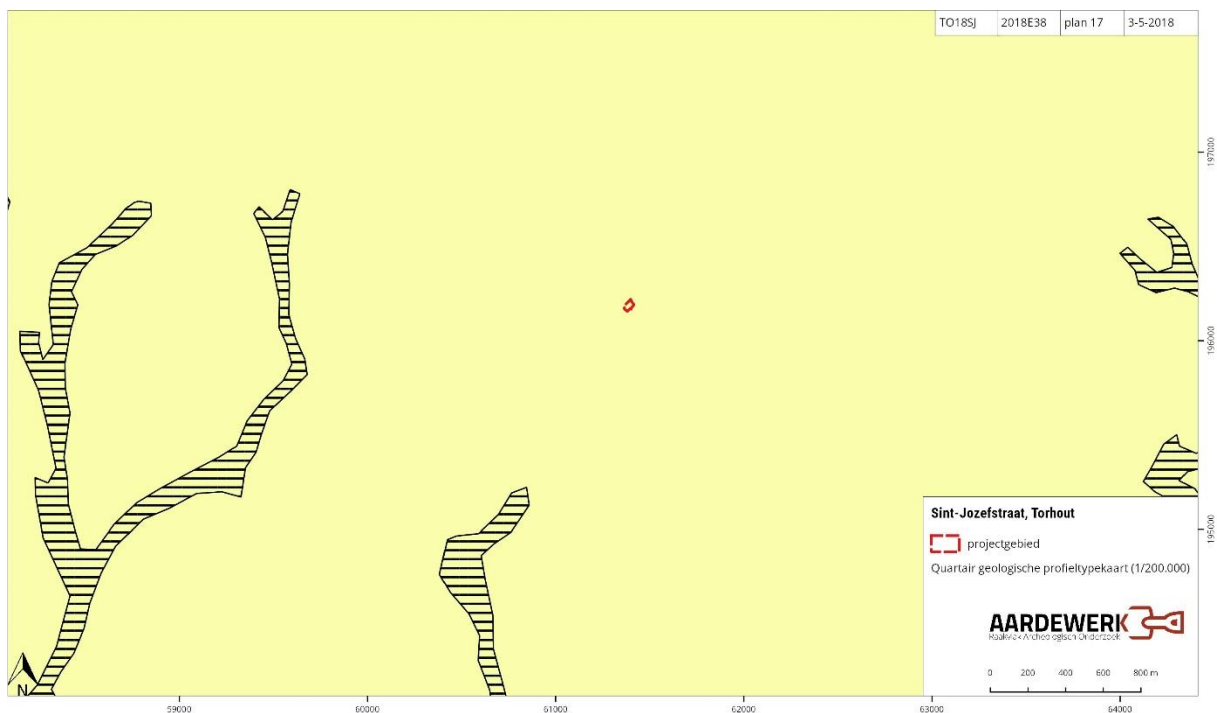
Ten noorden van Torhout ligt het 'plateau van Wijnendale', een zogenaamd erosiereliëf dat zich uitstrekt van Aatrijke (Zedelgem) over Wijnendale tot het gehucht Ruidenberg-Belhutte te Ichtegem (inventaris.onreorenderfgoed.be ID: 122116). Deze zone correspondeert ook met de

zogenaamde 'oude veldgebieden' van Torhout. Ten zuidwesten en ten noordoosten situeren zich respectievelijk de dallandschappen. De hoogteligging in Torhout varieert tussen 11 m en 39 m bovenop het plateau van Wijnendale.

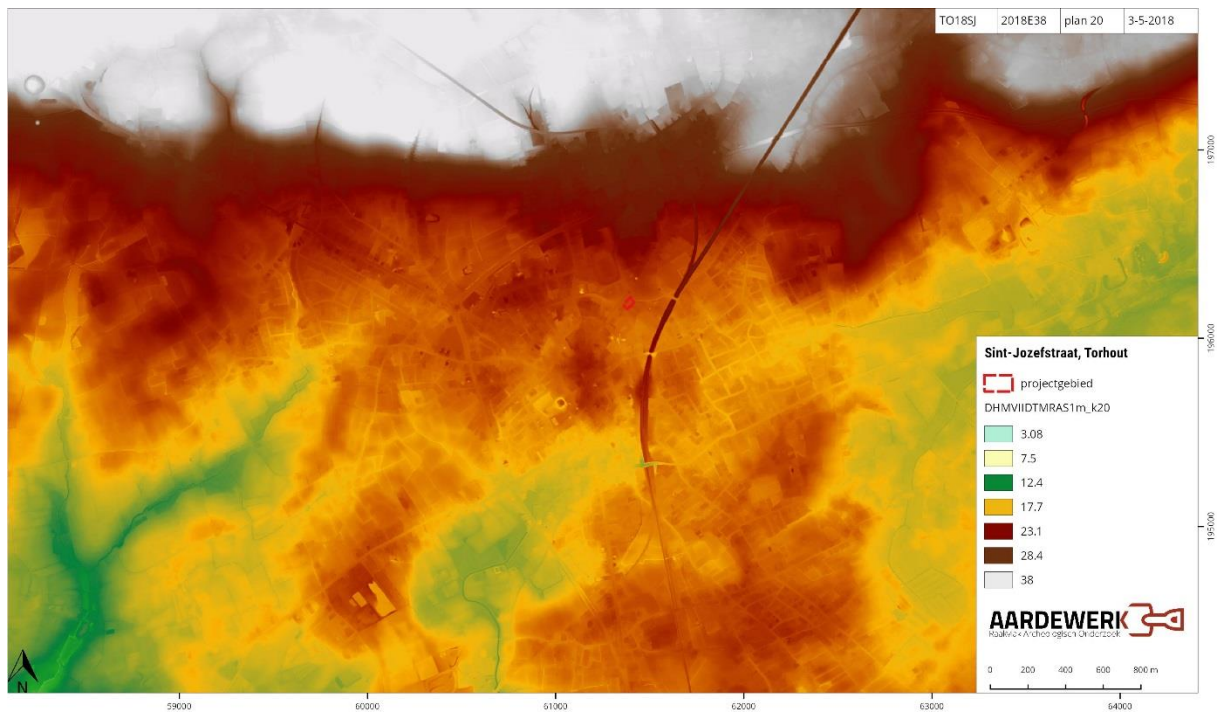
Op het hoogteprofiel is duidelijk zichtbaar dat het terrein relatief weinig hoogteverschil kent: tussen 20,3 tot 20,6 m TAW. De erosiegevoeligheid in de omgeving van het projectgebied is 'laag' tot 'verwaarloosbaar'.

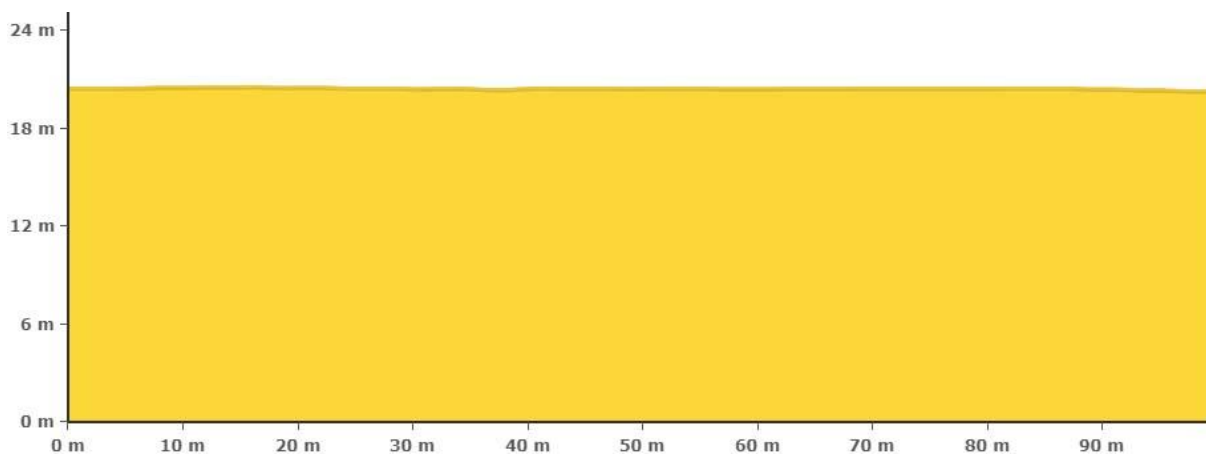
Figuur 14: Het projectgebied op de tertiair geologische kaart (dov.vlaanderen.be)

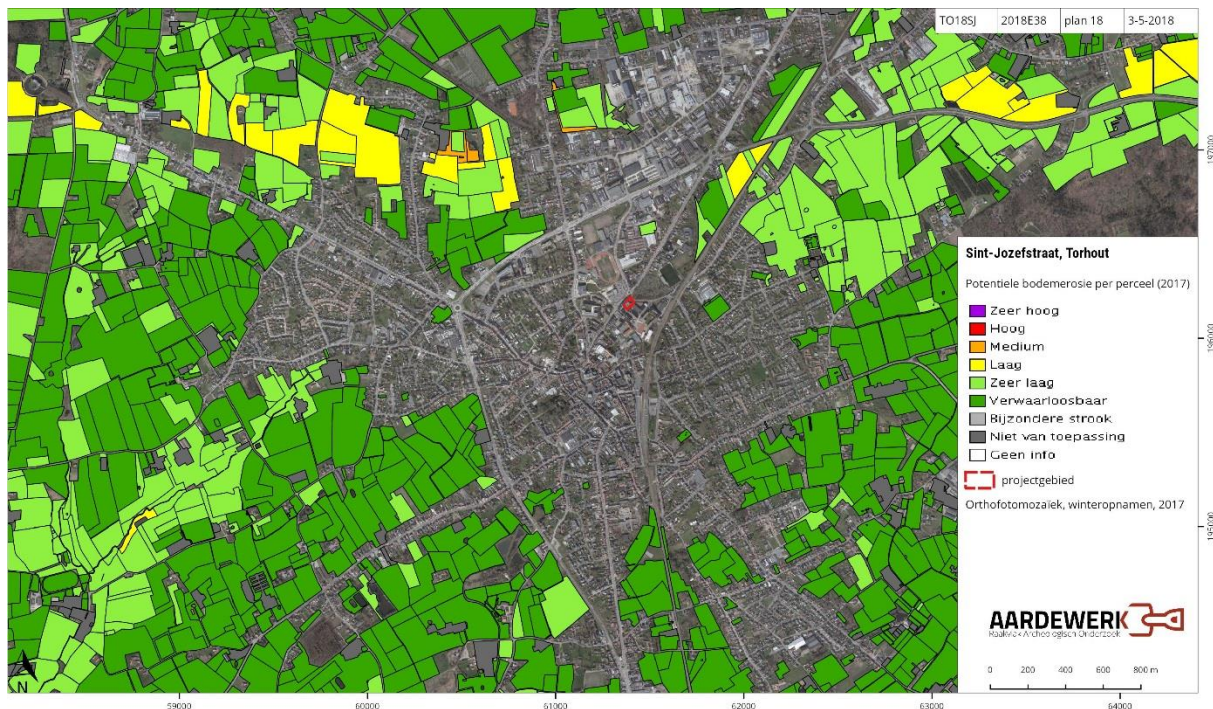
Figuur 15: Het projectgebied op de quartair geologische kaart (dov.vlaanderen.be)

Figuur 16: Het projectgebied op de hoogtekaart (AGIV)

Figuur 17: Hoogteprofiel ter hoogte van het onderzoeksgebied (geopunt.be)

Figuur 18: Het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart (2016) (AGIV)

4.2 Historische situering van de streek

Torhout wordt voor het eerst vermeld in de Vitas Bovanis (gebaseerd op Mestdagh, 2000 en Meerseman, 1942). Dit is het 9e eeuwse heiligenleven van Sint Bavo, volgens sommigen van de hand van de bekende auteur Einhart. In deze 14e eeuwse annalen wordt beschreven dat de heilige Bavo een zeker Domlinus, priester van een Torhouts klooster, naar Gent liet komen om hem in zijn laatste uren bij te staan. Uit deze tekst mogen we afleiden dat Torhout reeds een klooster bezat voor 654, de vermoedelijke sterfdatum van Sint Bavo. Over de stichting van het klooster en de leefregel van de monniken leefden bestaan tal van uiteenlopende theorieën.

De volgende vermelding van het klooster komt uit de Vita Anskri, waaruit kan afgeleid worden dat het klooster in 832 uit een aantal stenen gebouwen bestaat. Deze levensbeschrijving van de hand van Rimbert - afkomstig uit Torhout - beschrijft met veel liefde het waar hij vandaan kwam. In deze Vita wordt beschreven hoe Ansgaar bij keizerlijk decreet van 15 mei 834 het kloostergoed te Torhout ter beschikking krijgt en dit klooster verrijkt met de relieken van Sint Donaas.

Na een woelige tussenperiode (iets na 860) schenkt de koning het klooster aan Boudewijn, zoon van Audacer, die later ook het klein graafschap Vlaanderen verwerft. Hiervan wordt Brugge het politieke centrum. Al gauw groeit Brugge uit tot de hoofdstad van het jonge Graafschap met Boudewijn als graaf van Vlaanderen. De plechtige overbrenging van de Relieken van Sint Donaas naar Brugge zijn de voorbode van het verval van Torhout.

Pas vanaf de 11e eeuw zijn opnieuw gegevens beschikbaar. Zowel de romaanse Sint-Pietersbandenkerk als het Sint-Pieterskapittel dateren uit deze periode. In de 11e eeuw wordt voor het eerst een jaarmarkt vermeld in Torhout, die één van de belangrijke jaarmarkten in Vlaanderen zal worden. De bloei is echter van korte duur: de betekenis van de landmarkten neemt snel af door

de toenemende maritieme handel. Vanaf het derde kwart van de 13e eeuw verliest Torhout alle nationaal en internationaal economisch belang.

Torhout krijgt in het derde kwart van de 12e eeuw stadsrechten. Tegelijkertijd wordt het eerste 'stede huys' opgericht op de markt. Er is erg weinig geweten over het uitzicht van de stad Torhout tot de 16e eeuw. Er zijn geen poorten of muren, alleen een walgracht. De markt vormt een grote rechthoek tussen de huidige Zuidstraat, de Bassinstraat, de Boeiaardstraat en de Hofstraat. Op deze markt staan onder meer: een lakenhalle, een belfort, een muntslagerij en een weegplaats. Het hospitaal, dat zich net ten noorden van de 'stede veste' bevindt, is in het tweede kwart van de 13e eeuw gesticht.

In de 18e eeuw ondergaat Torhout belangrijke en bepalende wijzigingen. Deze zijn het gevolg van de groei van een aantal kleinere ambachtelijk-industriële vestigingen (in het bijzonder de aardewerkproductie), de aanleg van de steenwegen en de bevolkingsaan groei.

De geschiedenis van het Sint-Jozefcollege in Torhout vangt aan in 1846, wanneer de normaalschool, een deel van het Klein Seminarie te Roeselare, wordt overgebracht naar Torhout (gebaseerd op inventaris.onroenderfgoed.be ID: 87299). Aanvankelijk vestigt de school zich in het oude hospitaal ten Walle en later in het in 1810 opgerichte pensionaat van Pieter Behaeghel, langs de Bruggestraat. In 1850 wordt op de speelplaats van het pensionaat een neoclassicistisch 'voorgebouw' opgetrokken tegen de bestaande bebouwing. In de linkervleugel wordt het pensionaat ingericht, in de rechtervleugel de normaalschool. In 1854 koopt het bisdom de schoolgebouwen. De school wordt achtereenvolgens uitgebreid met een oefenschool voor de studenten van de normaalschool (1861-1863), een gymnastieklokaal (1874), nieuwe lokalen voor de zusters (1895-1896), de muzieklokalen (1895) en de neogotische kapel (1896). De school wordt in 1918 gebruikt als veldhospitaal.

De ontwikkeling van het complex gaat verder in de 20ste eeuw: in 1937 wordt een bioscoop gebouwd, in 1947-1951 wordt de school uitgebreid met het Vrij Technisch Instituut en in 1952 wordt het regentaatsgebouw gebouwd. Vanaf de jaren 1960 wordt de grote bloei van onder meer de normaalschool gekoppeld aan een grote bouwactiviteit richting de spoorweg. Sinds 1998 is het Sint-Jozefinstituut opgenomen in de scholengemeenschap Sint-Rembert.

In 1933 wordt het oorspronkelijk witbeschilderde en bepleisterde parement van de hoofdvleugel vervangen door het huidige geelbakstenen parement (wellicht door ontleistering van het bestaande parement). Hierbij worden de vensters van de rechter zijgevel grotendeels dichtgemaakt.

4.3 Historisch-cartografische situering van het projectgebied

In dit deel van de zandstreek worden, op de gronden van lenen of abdijen, boerderijen met walgrachten gebouwd. Deze liggen vaak aan de oorsprong van de latere kastelen. Daarnaast zijn er ook talrijke boerderijtjes en huizen van landarbeiders.

Figuur 19: Het projectgebied op de Heraldische Kaart van het Brugse Vrije door Pieter Pourbus (1561-1571)

Op de **Heraldische Kaart van het Brugse Vrije** door Pieter Pourbus (1561-1571) ligt het vermoedelijke projectgebied binnen landbouwgrond. De bewoning concentreert zich rond Torhout en de steenwegen, zoals de Bruggestraat. Het landschap wordt gekenmerkt door een vrij dicht wegennet. Het projectgebied ligt ten zuidwesten van het uitgestrekt veldgebied. Op de **kaart van Fricx** (1712) ligt de binnen veldgebied, maar deze informatie lijkt historisch niet te staven.

Op de oudste historische kaarten staat bewoning afgebeeld op de projectlocatie. Op de **Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden**, opgemaakt door de graaf van Ferraris (1770-1778) ligt het onderzoeksgebied binnen een gesloten landschap bestaande uit met hagen omzoomde akkers typisch voor het Houtland. Het projectgebied staat ingekleurd als moestuin en akker. De bewoning langs de Bruggestraat bevindt zich ten zuiden van het projectgebied, dichter tegen de stadskern.

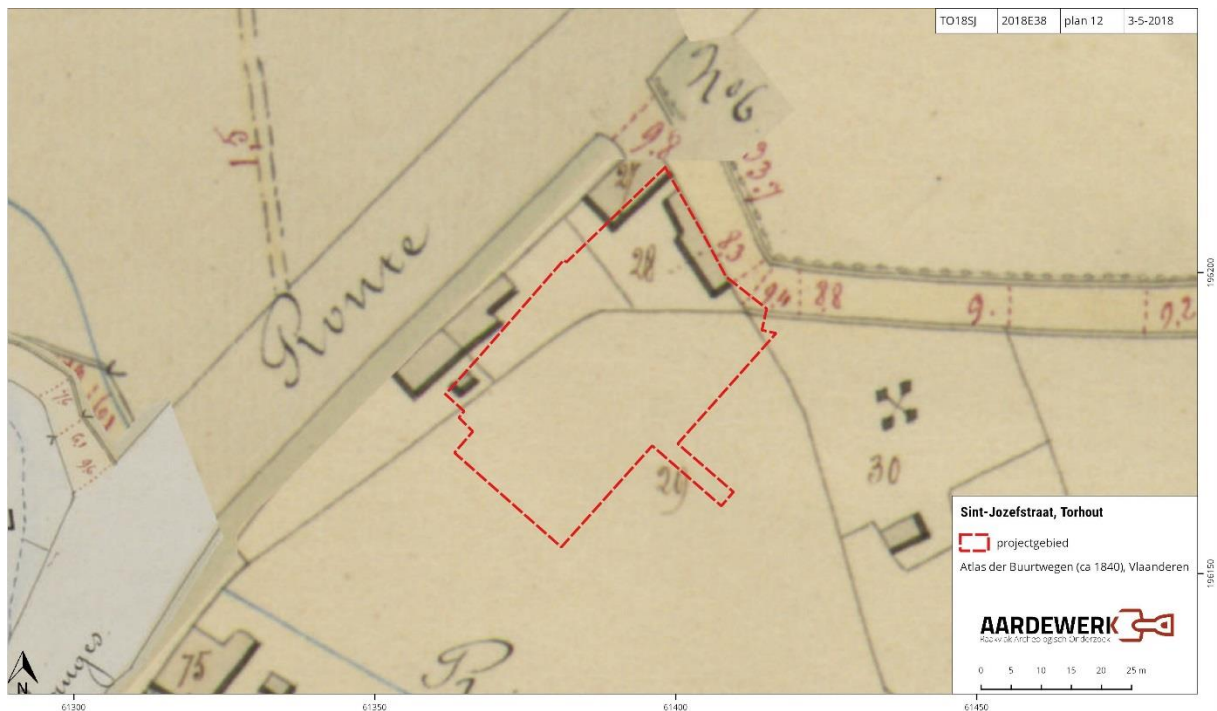

Figuur 20: Het projectgebied op de kaart van Fricx (AGIV)

Op de **kaart van Vandermaelen** (1846-1854), de **kadasterkaart van Popp** (1842-1879) en de **Atlas der buurtwegen** (1841) is de ontwikkeling van het Sint-Jozefcollege duidelijk zichtbaar. Aanvankelijk bestaat de bebouwing uit enkele afzonderlijke volumes langs de Bruggestraat en Sint-Jozefstraat. Op de orthofoto's uit 1971 en 1979-1990 is de situatie gelijk aan de huidige toestand: zo goed als het volledige projectgebied is volgebouwd.

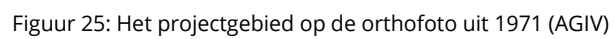
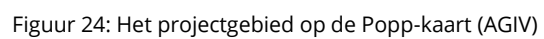
Figuur 21: Het projectgebied op de Kabinetskaart van Ferraris (AGIV)

Figuur 22: Het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (AGIV)

Figuur 23: Het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (AGIV)

Figuur 26: Het projectgebied op de orthofoto uit 1979-1990 (AGIV)

4.4 Archeologische voorkennis

In het projectgebied is nog geen archeologisch onderzoek uitgevoerd. De historische ingrepen op het terrein zijn zeer verregaand: het grootste deel van het terrein is bebouwd en verhard. De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) vermeldt 5 locaties in de onmiddellijke omgeving van het onderzoeksterrein (binnen een straal van 500 m). De sites liggen allemaal ten zuiden van het projectgebied, in de stadskern van Torhout.

Figuur 27: Het projectgebied op de Centraal Archeologische Inventaris (AGIV en CAI)

Het gaat om de Sint-Pietersbandenkerk (ID: 306160) en vier archeologische onderzoeken uitgevoerd door Raakvlak. Langs de 's Gravenwinkelstraat is een laatmiddeleeuwse depressie ontdekt (ID: 156013). Op de Burg zijn twee laatmiddeleeuwse waterputten opgegraven (ID: 155752). Langs de Zwanestraat is een opeenvolging van ophogingslagen aangesneden, met onder andere een haard uit de 13e-14e eeuw en een 17e eeuwse bakstenen muur (157596). Op het kruispunt van de Beerstraat en de Breidelstraat zijn tijdens een opgraving Romeinse paalkuilen en een gracht ontdekt, die gelinkt worden aan een voorloper van het kerkareaal (ID: 153043).

5 Impact van de geplande werken

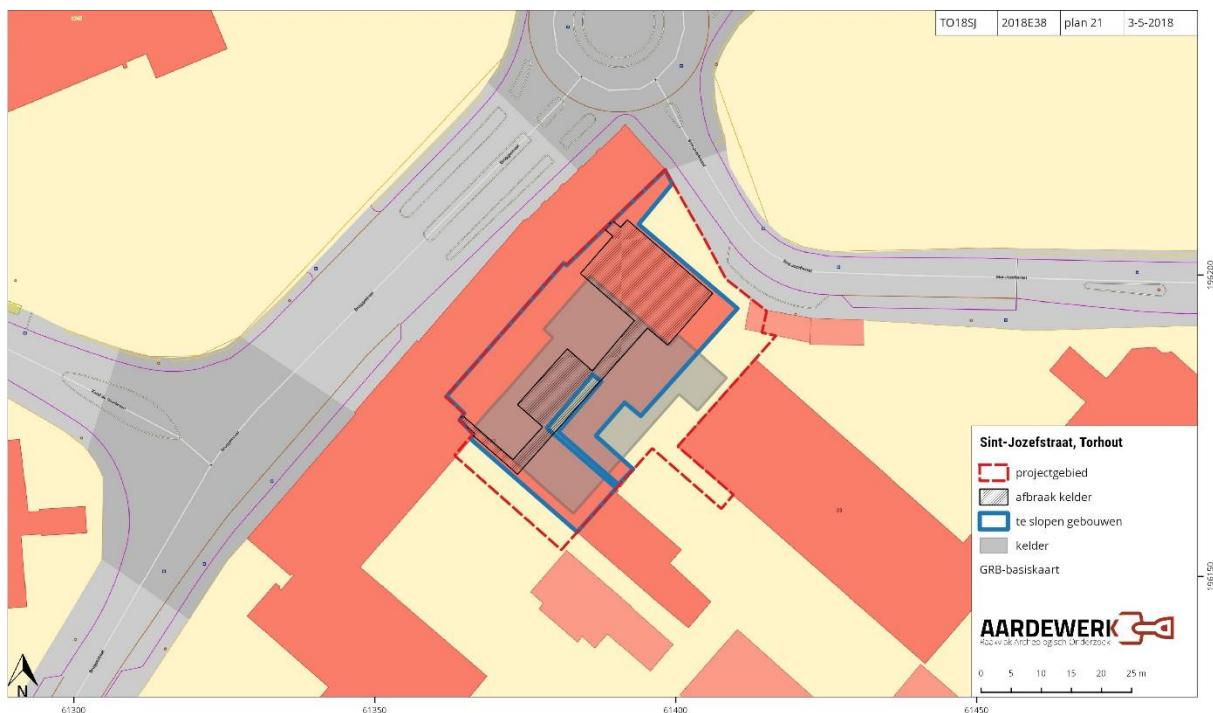
Op dinsdag 8 mei is een terreinbezoek uitgevoerd. Het volledige projectgebied is verhard, waardoor een booronderzoek onmogelijk is. Niettemin kan een gefundeerd antwoord geformuleerd worden op de onderzoeksvragen.

Figuur 28: Zicht op de locatie van de geplande nieuwbouw

Het terrein ligt tot de tweede helft van de 19e eeuw in landbouwgebied in de zandstreek. Sinds de late middeleeuwen is het terrein in gebruik als landbouwgrond. Op een dergelijke landschappelijke ligging bevindt het archeologisch erfgoed zich vlak onder de ploeglaag, doorgaans tussen 30 tot 50 cm diep. Historisch-cartografisch onderzoek wijst niet op verdwenen bewoning binnen het projectgebied. De intensieve bebouwing en verbouwingswerken sinds 1850 zorgen ervoor dat de kans op bewaring van het archeologisch niveau laag is. Daarenboven is een deel van het projectgebied onderkelderd.

Dit leidt tot de conclusie dat de impact van de geplande werken laag is: de kans dat intacte archeologische resten worden aangesneden is laag. Bovendien gaat het om een ruimtelijk beperkt areaal (1.754,585 m²), dat volledig ingesloten ligt.

Figuur 29: Samenvatting van de geplande werken

6 Besluit

Aan de hand van de onderzoeksvragen kan een synthese gemaakt worden van de relatie tussen het projectgebied, het archeologische kader en de geplande bodemingreep.

Welke aanwijzingen bieden historische bronnen over het aanwezige archeologische erfgoed?

Het terrein ligt tot de tweede helft van de 19e eeuw in landbouwgebied in de zandstreek. Sinds de late middeleeuwen is het terrein in gebruik als landbouwgrond. Op een dergelijke landschappelijke ligging bevindt het archeologisch erfgoed zich vlak onder de ploeglaag, doorgaans tussen 30 tot 50 cm diep. Historisch-cartografisch onderzoek wijst niet op verdwenen bewoning binnen het projectgebied. De intensieve bebouwing en verbouwingswerken sinds 1850 zorgen ervoor dat de kans op bewaring van het archeologisch niveau laag is.

Wat is de landschapsgeschiedenis van het terrein?

Het terrein ligt in de zandstreek. De bodemkaart classificeert het projectgebied als antropogeen. In de ruimere regio zijn zowel lemig zandige als zandige bodems te vinden en beekdalen gevuld met klei. Tussen de late middeleeuwen en de 19e eeuw is het terrein in gebruik als landbouwgrond.

Wat is de impact van de geplande werken op het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed?

De intensieve bebouwing en verbouwingswerken sinds 1850 zorgen ervoor dat de kans op bewaring van dit archeologisch niveau laag is. Daarenboven is een deel van het projectgebied

onderkelderd. Dit leidt tot de conclusie dat de impact van de geplande werken laag is: de kans dat intacte archeologische resten worden aangesneden is laag. Bovendien gaat het om een ruimtelijk beperkt areaal (1.754,585 m²), dat volledig ingesloten ligt.

6.1 Afweging noodzaak verder onderzoek

Op basis van het bureauonderzoek bestaat een lage archeologische verwachting binnen het projectgebied. Het terrein heeft een groot aantal ingrepen of verstoringen gekend, waaronder de aanleg van kelders. De kans dat de geplande werken een intacte archeologische laag aansnijden is zeer laag. Vervolgonderzoek met andere onderzoeksmethodes biedt geen kans op kennisvermeerdering.

Deel 2: Algemeen besluit

7 Afweging noodzaak verder onderzoek

Op basis van het bureauonderzoek en het landschappelijk bodemonderzoek is voldoende informatie verzameld over het projectgebied. Deze informatie wijst erop dat archeologisch erfgoed niet bedreigd is. De impact van de geplande bouwwerken is zeer laag. Vervolgonderzoek met andere onderzoeksmethodes biedt geen kans op kennisvermeerdering en is dus niet wenselijk.

Een veldkartering op dit terrein is niet zinvol. Het terrein is immers niet in gebruik als akkerland, maar bebouwd. Veldkartering op deze terreinen biedt geen meerwaarde en de kenniswinst is klein tot nihil. Het uitvoeren van een geofysisch onderzoek is evenmin nuttig, aangezien enkel (grootschalige of lineaire) grondsporen onder specifieke omstandigheden bij een dergelijk onderzoek kunnen worden vastgesteld. Geofysisch onderzoek biedt geen enkel potentieel voor archeologische kenniswinst.

Er zijn geen specifieke aanwijzingen voor steentijd artefactensites in de omgeving van het projectgebied. Er zijn evenmin bodemkundige of landschappelijke aanwijzingen voor een begraven bodem, die een gunstig effect heeft op de bewaring van steentijdsites.

De meest voorkomende onderzoekstechniek is een proefsleuvenonderzoek. In een zone met een laag tot zeer laag archeologisch potentieel en op geïsoleerde terreinen, weegt de kostprijs niet op tegen de beperkte kans op kenniswinst.

8 Samenvatting gericht op een gespecialiseerd publiek

DBFM Scholen van Morgen NV plant de sloop en heropbouw van enkele schoolgebouwen langs de Sint-Jozefstraat in Torhout. Het project voorziet in de afbraak van een kelder en bestaande schoolgebouwen en de aanleg van een nieuwe kelderverdieping en een nieuwe bouwvolume. Om de mogelijke aantasting van het bodemarchief op deze terreinen in te schatten werkt DBFM Scholen van Morgen NV samen met AardeWerk, Raakvlak Archeologisch Onderzoek. Doel van de opdracht is het waarderen van het terrein aan de hand van een bureauonderzoek. Het onderzoek resulteert in dit Verslag van Resultaten.

Het terrein ligt tot de tweede helft van de 19e eeuw in landbouwgebied in de zandstreek. Op een dergelijke landschappelijke ligging bevindt het archeologisch erfgoed zich vlak onder de ploeglaag, doorgaans tussen 30 tot 50 cm diep. Historisch-cartografisch onderzoek wijst niet op verdwenen bewoning binnen het projectgebied. Sinds de late middeleeuwen is het terrein in gebruik als landbouwgrond. De intensieve bebouwing en verbouwingswerken sinds 1850 zorgen ervoor dat de kans op bewaring van dit archeologisch niveau laag is.

Daarenboven is een deel van het projectgebied onderkelderd. Dit leidt tot de conclusie dat de impact van de geplande werken laag is: de kans dat intacte archeologische resten worden

aangesneden is laag. Bovendien gaat het om een ruimtelijk beperkt areaal (1.754,585 m²), dat volledig ingesloten ligt.

Vervolgonderzoek met andere onderzoeksmethodes biedt geen kans op kennisvermeerdering.

9 Samenvatting gericht op een niet-gespecialiseerd publiek

DBFM Scholen van Morgen NV plant de sloop en heropbouw van enkele schoolgebouwen langs de Sint-Jozefstraat in Torhout. Het project voorziet in de afbraak van een kelder en bestaande schoolgebouwen en de aanleg van een nieuwe kelderverdieping en een nieuwe bouwvolume. Om de mogelijke aantasting van het bodemarchief op deze terreinen in te schatten werkt DBFM Scholen van Morgen NV samen met AardeWerk, Raakvlak Archeologisch Onderzoek. Doel van de opdracht is het waarderen van het terrein aan de hand van een bureauonderzoek. Het onderzoek resulteert in dit Verslag van Resultaten.

Op basis van het bureauonderzoek is duidelijk dat het terrein sterk verstoord is sinds de tweede helft van de 19e eeuw. De impact van de geplande werken op het mogelijk aanwezig archeologisch erfgoed is zeer laag. Vervolgonderzoek is niet noodzakelijk.

10 Bibliografie

Bodemverkenner: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>

Cadgisweb: http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/?local=nl_BE

Centrale Archeologische Inventaris: <https://cai.onroenderfgoed.be/>

Geopunt: <http://www.geopunt.be/kaart>

GISWest – Topografische kaarten: <http://www.giswest.be/topografische-kaarten-ngi>

Inventaris.onroenderfgoed.be:

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/87299>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/122116>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/112786>

Meersseman G. & Broeder Firmin 1942: *De kerk van Torhout in het licht der jongste opgravingen* in: Handelingen van het centrum voor archeologische vorschingen onder bescherming van het commissariaat-Generaal voor 's lands wederopbouw en de generale directie voor Scoone kunsten, II.

Mestdagh M., 2000: Torhout. De geschiedenis van een stad

Frederik Roelens, Dieter Verwerft, Griet Lambrecht, Jan Huyghe en Jari Mikkelsen, 2016: *Torhout, Roeselaarseweg zn, Archeologisch vooronderzoek met prospectie in de bodem* (conceptrapport)

11 Bijlagen

TO18SJ - 2018E38 bodemtypes		
code	serie	verklaring
OB	Bebouwde zone	Soms wordt het bodemprofiel door het ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd (kunstmatige gronden). De bodems in de bebouwde zone (OB) zijn daar een voorbeeld van.

Bijlage 1: Verklaring bodemtypes (op basis van Van Ranst en Sys, 2000)

TO18SJ - 2018E38 plannenlijst					
ID	type	onderwerp	bron	aanmaak	datum
plan 1	situering projectgebied	GRB-basiskaart	AGIV	digitaal	3/05/2018
plan 2	situering projectgebied en ontwerp	GRB-basiskaart	AGIV	digitaal	3/05/2018
plan 3	situering projectgebied	GRB-basiskaart (uitgezoomd)	AGIV	digitaal	22/01/2017
plan 4	situering projectgebied	orthofoto 17	AGIV	digitaal	3/05/2018
plan 5	situering projectgebied	topografische kaart	AGIV	digitaal	3/05/2018
plan 6	situering projectgebied	gewestplan	AGIV	digitaal	3/05/2018
plan 7	historische kaart	Pourbus	AGIV	digitaal	3/05/2018
plan 8	historische kaart	Fricx	AGIV	digitaal	3/05/2018
plan 9	historische kaart	Kabinetskaart van Ferraris	AGIV	digitaal	3/05/2018
plan 10	historische kaart	Vandermaelen (uit)	AGIV	digitaal	3/05/2018
plan 11	historische kaart	Popp	AGIV	digitaal	3/05/2018
plan 12	historische kaart	Atlas der Buurtwegen	AGIV	digitaal	3/05/2018
plan 13	situering projectgebied	orthofoto 1971	AGIV	digitaal	3/05/2018
plan 14	situering projectgebied	orthofoto 1979-1990	AGIV	digitaal	3/05/2018
plan 15	landschappelijke kaart	bodemkaart	DOV	digitaal	3/05/2018
plan 16	landschappelijke kaart	tertiair geologische kaart	DOV	digitaal	3/05/2018
plan 17	landschappelijke kaart	quartaair geologische kaart	DOV	digitaal	3/05/2018
plan 18	landschappelijke kaart	bodemerosiekaart	DOV	digitaal	3/05/2018
plan 19	situering projectgebied	centraal archeologische inventaris	CAI en AGIV	digitaal	3/05/2018
plan 20	landschappelijke kaart	hoogtekaart	AGIV	digitaal	3/05/2018
plan 21	overzichtsplan	geplande werken	AGIV	digitaal	3/05/2018

Bijlage 2: Plannenlijst